

În galeria celor care, în trecerea lor prin viață au poposit pentru o perioadă mai mică sau mai mare de timp și în orașul de pe malul Borcei, legându-se prin mii de fibre de aceste locuri, ai căror fii adoptivi au devenit, un loc de cinste îi este rezervat “primarului cultural”, cum a intrat în conștiința contemporanilor – Eugen Cialîc, de la a cărui naștere s-au împlinit anul acesta o sută de ani.

Omul acesta, care atunci când era întrebat despre biografia sa spunea, cu modestia și zgârcenia lui rară, că s-a născut la Galați, a copilărit în Dobrogea, a făcut liceul la Constanța și Galați, universitatea la București și numai prin căsătorie a devenit călărășean, s-a născut la 1 martie 1901 la Galați, pe strada Democrației nr.1. A urmat școala primară la Constanța, ca și primele clase de liceu, pe care l-a terminat la Galați, unde s-a refugiat din cauza războiului, în anii 1916-1918, după care a revenit în Dobrogea. A urmat apoi doi ani la facultatea de fizică-chimie și chimie industrială, după care a renunțat și s-a înscris la facultatea de drept. După terminarea facultății s-a reîntors în Dobrogea de unde, în anul 1923, a ajuns la Călărași, prin căsătoria cu Lucreția, fiica unuia dintre cei mai gospodari oameni din Ceacu – Ștefan Rădulescu. Ajuns la Călărași s-a înscris în Baroul de Ialomița, practicând avocatura. A rămas în orașul de care și-a legat cei mai frumoși ani ai vieții și pe care l-a îndrăgit foarte mult, până la 25 martie 1945, când a fost arestat pentru prima dată și dus în lagărul de la Caracal.¹ După eliberarea din lagăr, la 14 octombrie 1945, se va stabili în București, împreună cu familia, care la data arestării fusese evacuată din casa situată în Călărași pe strada Vânători nr. 127 (astăzi Flacăra nr.111), una dintre cele mai celebre case din oraș, al cărei prag a fost trecut de multe din personalitățile vremii ce au vizitat – la invitația lui Eugen Cialîc – Călărașii. Amintesc aici doar pe unii care aveau un fel de abonament ca Ion Brezeanu, G.M. Vlădescu, Octav Dessila și alții care au fost o singură dată ca Nicolae Ottescu, Nicolae Iorga, Mircea Eliade, Panait Istrati, Ion Minulescu și Ionel Teodoreanu, acesta din urmă afirmând că în casa lui Eugen Cialîc a descoperit “parfumul Medelenilor” – după cum mărturisea doamna Rodica Getta Constantinescu, fiica lui Eugen Cialîc.

În anul 1948 a fost exclus din avocatură și va mai fi arestat de două ori, ultima dată în 1954, când va fi judecat pe motiv că în paginile ziarului pe care l-a creat și condus – “Pământul” apăruseră articole “pronaziste”. Din această ultimă arestare se va întoarce bolnav de diabet. Boala, ca și periodicele “vizite” pe care i le făcea securitatea își vor pune amprenta atât asupra sa, cât și asupra membrilor familiei și va văduvi istoria Călărașului de informații foarte valoroase. De altfel, ultimele epistole prin care călărășenii se plângeau lui Eugen Cialîc de traiul greu pe care-l duceau, vor fi distruse în 1954, după o percheziție efectuată

acasă, în timp ce el era arestat.² Dar, născut ca să fie învingător, Eugen Cialfic nu se va lăsa și, așa cum vom demonstra, chiar și în timpul regimului totalitar, după ce “apele învolburate” se vor liniști, va deveni același om care “a avut o energie, o putere de muncă și o inteligență deosebită. În plus, dorința de a ajuta pe cei în nevoie și o mare disponibilitate în a face bine” – după cum îl caracteriza fiica sa, doamna Rodica Getta Constantinescu într-o scrisoare din 31 martie 1996.

Iată cum îl descrie pe Eugen Cialfic un om care l-a cunoscut și i-a fost prieten și colaborator apropiat:

“Cred că a fost mucalitul Neagu Rădulescu, acela care l-a numit așa (adică “Primarul cultural” – n. ns. N.Ț.) pe dinamicul, generosul, inteligentul și multilateralul “părinte” al orașului Călărași – Ialomița, și în scurtă vreme omul acesta veșnic surâzător, întotdeauna gata să servească pe oricine îi cerea ajutorul, a schimbat “porecla în renume” și nu cred că aș greși afirmând că în anii 1930-1940 a existat un primar la fel ca el în toată România.

Făcea parte din acea categorie de oameni pe care numai privindu-i, simțea că-i simpatizezi: înalt, voinic, cu obrazul rumen, ras “la sânge”, cu mustăcioara îngrijită, totdeauna impecabil pieptănat, cu părul dat pe spate, pomădat, elegant fără a fi țipător, apăsarea la București, circulând prin cafenele și librării, prin redacții și ministere, simpatizat și cunoscut de toți, tratat de “don” primar” de aceia care îl cunoșteau mai puțin, și de “dragă Cialfic” de aceia – mult mai numeroși – care îi erau prieteni.

„Purta sub braț o nelipsită servietă din piele de porc cu inițialele “E.C.” în litere de metal, doldora de hârtii, pe care le ducea spre rezolvat la ministere, de la Interne la Lucrările Publice, de la Finanțe la Război, unde urma să fie “aranjate” nevoile Călărașiului și ale călărășenilor, dar mai cu seamă, ticsită cu manuscrise de literatură, pe care le strângea cu grijă, aș zice chiar cu pasiune de colecționar”³

Acesta era Eugen Cialfic, omul care în scurtă vreme de la sosirea în oraș va deveni un nou ctitor al acestuia. De ce? Pentru că el, în momentul în care a venit în Călărași și a rămas aici, pentru mai mult de un sfert de veac, a îmbrățișat și preocuparea de a găsi rezolvarea la întrebările pe care viața le pune tuturor, dar la care răspund numai aceia care știu și vor să-și dăruiască strădania pentru a le dezlega. El s-a alăturat cu tot sufletul la opera de ridicare a colectivității în mijlocul căreia se așezase, aplecându-se cu gândul și fapta la opera de ușurare a greutăților vieții concetățenilor.

A reușit foarte repede să câștige prietenia multora din marile personalități ale vremii, între care și Nicolae Iorga. De altfel, prima perioadă de primariat (iulie 1931 – iunie 1932) coincide cu guvernarea condusă de Nicolae Iorga.

Iată ce consemna Nicolae Cristofir, coleg de breaslă cu Eugen Cialfic și director al ziarului “Biruința”, la preluarea mandatului de primar: *“Într-o epocă de criză morală ca aceasta pe care o trăim, când caracterele sucombă sub călcâiul viciului, când sufletele se lasă pervertite în interesul tentațiilor, când bunul simț bancrutează, iar dezământul își înfige stindardul pe creștetul nepăsării sociale, omul care se eliberează de patimi, abdică de la egoismul personal și își oșelește voința pentru ideia de bine obștesc, este fără îndoială o excepție reconfortantă.*

Această excepție este avocatul Eugen Cialîc, noul primar al orașului Călărași.

D-sa nu face parte dintre acei oameni, cari deținând un privilegiu oarecare în societate îl folosesc ca pe un instrument de speculă în detrimentul semenilor lor și nici dintre aceia care în lumea politică, văzându-se potențați sau ghiftuiți în voie, creându-și situații și-au strâns bani albi pentru livretele de economie ale bătrâneței.

Personalitate viguroasă cu un caracter loial și sănătos, cu un suflet nobil ce palpită de dorința binelui general, d. Primar Eugen Cialîc, va dezvolta o activitate binefăcătoare în fruntea Primăriei Călărași.

Profund cunoscător al oamenilor și năravurilor, d. Eugen Cialîc, a impus din primul moment ordine și corectitudine.

„Pășind cu demnitate lipsită de trufie, cu încredere discretă în resursele personalității sale și cu credință în energia vitală a poporului, trebuie să-i dăm tot concursul, fiindcă avem credința neștrămutată că-l merită” ⁴

Întrezărind frumoasele perspective edilitare ce se deschideau orașului, prin munca și pricepera lui Eugen Cialîc, secondat de un consiliu capabil să ducă la bun sfârșit “cel frumos și folositor program gospodăresc”, Leon Gherson – proprietarul ziarului “Curierul Ialomiței” – i-a luat lui Eugen Cialîc un interviu, în ianuarie 1932.⁵

Pentru că răspunsurile lui Eugen Cialîc ar putea reprezenta o adevărată lecție de administrație pentru prezenții și viitorii lideri ai administrației locale, pentru modernismul ideilor sale, dar și pentru actualitatea unora dintre probleme, vom reproduce o parte din răspunsurile lui Eugen Cialîc, ce l-a impresionat pe Leon Gherson care scria : *“Câtă plăcere să-l asculți vorbind și să vezi în același timp cu câtă voință primește pe toată lumea la primărie, chiar și pe cei pe care îi refuză categoric, ori de câte ori i se cer lucruri pentru care luând măsuri generale, nu înțelege să facă nici o excepție”*

Întrebat despre situația actuală a orașului, Eugen Cialîc apreciază că “orașului îi lipsește încă din binefacerile civilizației și că *„pentru remedierea actualei situații e necesară o administrație comunală, care să nu aibă nici un fel de contact cu politica, o administrație independentă și cu o singură menire: aceea de a face gospodărie”*

Actuala comisie (interimară – n. ns. N.Ț.) a reușit în scurt timp să dovedească de cât folos pentru oraș poate fi o mână de oameni, lipsiți de legăturile cu un partid politic, oricum s-ar numi partidul căci numele nu interesează, de vreme ce în programul fiecăruia din ele, stă scrisă dogma de a favoriza pe partizani și a lovi sângeros într-o singură direcție : aceea de a asigura orașului nostru o față occidentală, printr-o activitate închinată binelui obștesc, activitate pe care să o depună deopotrivă și cu sforțări egale, toți membrii ei”

La întrebarea : “Ce înțelegeți să rezolvați în cadrul programului cu un buget foarte mic, de numai 11 milioane lei față de 18 milioane lei în 1931 ?”, Eugen Cialîc a răspuns că : *“Am întocmit un buget real. N-am exagerat deloc veniturile, pentru că experiența anului 1931 e prea vie pentru a o repeta. Precedesorul, înșelat de bugetele trecute, a întocmit un buget din care nu s-a putut realiza nici 2/3 și aceasta chiar după ce eu am uzat de cele mai severe mijloace pentru încasarea veniturilor”*

Ca și astăzi și atunci erau “datorii de încasat de peste 2 milioane” la uzina electrică, iar “la apă sunt cetățeni ce nu și-au plătit debitul de 5-6 ani”. Eugen Cialc declara că “*va fi aspru și va sancționa pe toți cei care nu înțeleg să plătească lunar lumina și apa furnizată, cu destulă cheltuială*” și că pentru rezolvarea problemei “*a pornit la revizuirea dărilor comunale și a tarifelor la lumină și apă*”. De asemenea, trebuie subliniată o idee, care încă nu și-a găsit rezolvarea: “*Nu înțeleg ca oamenii de la mahalale să plătească luxul celor de la centru de a avea străzi, trotuare, lumină și apă. Vom cere tuturor sarcini egale, în schimb le vom asigura o dreaptă repartizare a foloaselor civilizației*”

Referitor la problema apei, care nici azi nu și-a găsit rezolvarea, și pentru care, dintre toți primarii pe care i-a avut Călărașii, Eugen Cialc a făcut cele mai mari eforturi, acesta a rostit o frază care consider că ar trebui să fie scrisă cu litere mari, înrămată și așezată în biroul primarului: “*Nu cred că orașul acesta să fie sortit a avea pe toată durata existenței lui, mereu nerezolvată această chinuitoare problemă a apei*”

După ce enumeră și alte preocupări : îmbunătățirea alimentării cu energie electrică; construirea halei centrale, pentru că gheretele existente atunci dădeau orașului “*aspectul unei expoziții de colibe africane*”; evacuarea cherestelelor din centrul orașului, pentru care a dus un adevărat război cu proprietarii acestora; evacuarea depozitelor de lemne de pe malul Borcei și bulevardul Traian, unde urma să facă “*o grădină modernă, până timpurile vor permite amenajarea unui parc modern*”; îmbunătățirea străzilor orașului – Eugen Cialc își exprimă intenția care era: “*să curețe orașul odată pentru totdeauna și să-l mențină apoi curat în permanență. În acest scop voi cere concursul tuturor cetățenilor și voi aplica cu toată strictețea ordonanțele emise*”

După ce amintește sforțările făcute pentru ieftinirea vieții cetățenilor, ridicarea școlii din Măgureni, dotarea orașului cu o fântână arteziană, construirea unei cantine a săracilor, grija pentru mutilații, văduvele și orfanii din războiul pentru întregirea țării, pe care “*țara nu poate și nu trebuie să-i uite*”, Eugen Cialc subliniază că luptă pentru a face economii: “*Până la cele mai mici furnituri totul se cumpără la cel mai ieftin preț, astfel încât am spulberat legenda că Primăria Călărași dă totdeauna mai mult decât merită obiectul cumpărat. Pentru realizarea idealului în administrația orașului nostru, e nevoie de cinste și de muncă din parte-ne și de concurs dezinteresat din partea cetățenilor*”, condiții care, cel puțin cât a fost primar Eugen Cialc, au fost îndeplinite. N-o spunem noi, o confirmă documentele, mărturiile contemporanilor, ca și articolele din presă scrise, uneori, chiar de adversari ai lui.

La sfârșitul primului mandat, ziarul pe care l-a creat și condus scria: “*Departee, până mai deunăzi, de frământările vieții noastre politice, dl. avocat Eugen Cialc a răspuns fără șovăire l-a chemarea pe care guvernul condus de gândul înțelept și munca neobositului cărturar Nicolae Iorga, i-a făcut-o anul trecut.*”

A luat conducerea Primăriei orașului Călărași, cu tot avântul, cu toată priceperea și sârguința cu care este dotat atât prin tinerețea cât și prin deosebitele sale însușiri personale.⁶ Avea 30 de ani și era cel mai tânăr primar din România.

Următoarele două mandate (septembrie 1938 - octombrie 1940 și septembrie 1941-noiembrie 1944) coincid cu perioadele când la guvernare nu s-au aflat partidele politice. Aceasta și pentru că în afara perioadei de început, când a cochetat cu “Uniunea Națională” a lui N. Iorga și C. Argetoianu, candidând pe listele pentru Camera Deputaților în 1932 și Senat în 1933, Eugen Cialîc a fost *“Descătușat de orice interese de partid, lipsit deci de obligațiunile politicianilor de până acum”,* reușind *“să demonstreze că nu este nevoie să ai spiritul de gașcă electorală pentru a avea pretenția la consacrarea virtuților gospodărești”* și a te situa *“în galeria edililor noștri de frunte, până acum, vai, atât de săracă.*

*Tânăr în viață, mai tânăr în politică, dl.Cialîc a dovedit că argintul tâmpelilor sale s-a îmbinat în mod ideal cu o maturitate în concepții de care sunt văduviți aproape toți aceia care nu-și găesc alt merit decât vechimea în cutare club politic”.*⁷ Acest lucru este subliniat și de Jean G. Vasiliu care în “portretul grafic și literar” pe care i l-a făcut în Almanahul Jud. Ialomița, nota că : *“A fost și primarul orașului, un primar care a învederat era omului nou prin muncă, inteligență și cinste. (N-avea partizani de căpătuit, căci părintele urbei noastre era orfan de partid...Nu-i un simplu joc de cuvinte, ci realitatea palpabilă, în ce-a avut ea mai bizar)”*.⁸

Un alt călărășean, Alexandru V. Stanciu, într-o discuție cu un prieten, surprins că Eugen Cialîc și-a ales misiunea de primar, față de perspectivele de zgomot și reclamă în întreaga țară, printr-o deputație speculată, mărturisea că a primit de la cel în cauză următorul răspuns stăpânit, dar cu miez, că: *“am dorința înfăptuirilor pe teren, a realizărilor practice fie și de amănunt și doresc ca de la început să fiu cunoscut ca atare”*. Era răspunsul unui om, care nu dorea să fie cunoscut prin zgomot, ci prin muncă constructivă și care-i amintea o cugetare aleasă a lui Romain Roland despre viață: *“A creia în ordine trupească sau în ordine mintală, înseamnă a fi Cel care Este. A vrea, înseamnă a ucide moartea”*.⁹

Și pentru că, în pasajul de mai sus, s-a amintit de realizări, să precizăm că în cele trei perioade cât Eugen Cialîc a condus treburile urbei ca primar, a început și s-a terminat construcția actualiei piețe centrale a orașului; a fost construită o maternitate, o baie publică (care, astăzi, când orașul este lipsit, de ani buni, de apa caldă, ar fi prins bine locuitorilor); a pavat multe străzi; a extins rețeaua electrică și canalizarea orașului; a amenajat bulevardul gării și a trasat o piață spațioasă în fața gării, a amenajat strada Știrbei Vodă, pe care le-a și aliniat; a desemnat piața Știrbei Vodă (piața centrală) ca locul unde urma să se ridice statuia lui Barbu Știrbei, domnitorul care a eliberat orașul, lucru care nu a mai apucat să-l realizeze (poate în anul 2002, când se împlinesc 150 de ani de la eliberarea orașului); a dat un aspect civilizată intrărilor în oraș (ceea ce astăzi lipsește cu desăvârșire), a amenajat parcul de pe malul Borcei; a fost singurul care a mai crezut și a reușit renovarea sălii de teatru și conferințe din parc, pe care toți, inclusiv specialiștii în construcții, o vedeau demolată (azi sediu al bibliotecii județene “Alexandru Odobescu”); a făcut sonda je pentru a aduce apa din subteran până la 170 m. și a luat măsuri de captare a apei găsită la adâncime, în straturile de nisip și argilă. Din bugetul sărac al primăriei, n-a uitat niciodată să dea banii necesari pentru sănătate și învățământ, contribuind decisiv la construcția școlii din Măgureni.¹⁰

În timpul ultimului mandat de primar, la 1 mai 1943, Eugen Cialîc făcea cunoscut primul plan de dezvoltare a oraşului pe o perioadă de cinci ani (1943-1948).¹¹ Planul era structurat pe opt capitole şi pentru că multe din cele propuse atunci de Eugen Cialîc sunt foarte actuale, rămânând în acelaşi stadiu de proiect, vom prezenta succint fiecare capitol în parte.

Capitolul I cuprindea *“Acţiunile culturale”*, acţiuni care dacă ar fi fost îndeplinite ar fi transformat oraşul într-un *Centru de Cultură*. Erau prevăzute : construcţia de şcoli primare, dezvoltarea celor existente şi construcţia de localuri pentru învăţământul comercial, profesional etc, combaterea analfabetismului, biblioteci de cartier la fiecare şcoală, întocmirea unei monografii a oraşului de la începuturi şi până la acel moment, propunere nerealizată nici astăzi. Cel mai important punct al acestui capitol era construirea unui *Palat cultural al oraşului*, care urma să adăpostească biblioteca publică, sală de conferinţe, spaţii culturale şi un muzeu regional al Bărăganului. Până la construirea Palatului cultural trebuia să înceapă *“strângerea materialului, care să fie sortat şi aranjat într-o clădire închiriată sau eventual depozitat într-o clădire publică, până ce se va putea trece la organizarea muzeului. Aici să fie strânse actele publice ale oraşului de la 1832-înainte, diversele fotografii reprezentând epocile de dezvoltare ale regiunii şi în special ale bălţii, relicve bisericesti, costume naţionale etc”*.¹² Chiar dacă astăzi avem atât bibliotecă publică, cât şi muzeu judeţean, Palatul cultural al oraşului reprezintă şi va mai reprezenta pentru călărăşeni, încă mulţi ani de acum înainte, un vis frumos.

Capitolul II cuprindea *“Acţiunile morale şi religioase”*, dintre care spicuum : terminarea bisericii Sf. Gheorghe; construcţia unei biserici în cartierul A (nerealizată încă); combaterea acţiunilor imorale, a concubinajului, a vagabondajului şi cerşetoriei, extinderea cimitirului şi întreţinerea acestuia, ajutorarea celor suferinzi şi nevoiaşi (sau cum spunem astăzi, mai modern, protecţia socială).

În capitolul următor erau înşirate *“Acţiunile sanitare”*: reorganizarea dispensarului comunal; punerea în funcţiune la capacitate optimă a Policlinicii şcolare; crearea *“fişei de sănătate”* pentru elevi; igienizarea şcolilor; problema salubrităţii oraşului şi educaţia cetăţenească a locuitorilor oraşului.

“Acţiunile agricole” făceau obiectul capitolului IV. Acestea se refereau la : crearea unei staţii pentru împulparea fructelor; înfiinţarea staţiei de uscat fructe şi zarzavat; împădurirea terenurilor degradate; organizarea unei prisăci şi o crescătorie de păsări; organizarea de conferinţe şi cursuri cu caracter practic; instituirea de premii pentru gospodăriile model etc.

În capitolul V erau înşirate *“Acţiunile zootehnice şi veterinare”*, cum ar fi : construirea unui abator, a unui cimitir de animale; refacerea oborului de vite; terminarea halelor centrale şi construirea unei hale de pascărie ş.a.

Unul dintre cele mai importante capitole era al VI-lea. Acesta cuprindea *“Acţiunile edilitare”*, dintre care multe au rămas deziderate până în zilele noastre. Se preconiza ca în următorii cinci ani să se realizeze următoarele: întocmirea planului de sistematizare a oraşului; rezolvarea problemei alimentării cu apă ca şi construirea unei noi reţele de distribuţie în tot

orașul. Încă de atunci se urmărea ca *“În acest timp, toate instalațiile actuale și cele viitoare, vor fi prevăzute cu apometre”*; continuarea sondajului pentru captarea apei subterane; realizarea rețelei de canalizare pentru apele uzate; construcția de noi pavaje și refacerea celor existente; refacerea intrărilor în oraș și pavarea pieței gării, realizarea de trotuare din plăci de ciment turnat și beton; rezolvarea în întregime a problemei iluminatului electric; construirea unui azil pentru bătrâni și infirmi; construirea unei noi băi de cartier în nord-vestul orașului; amenajarea de parcuri și terenuri de sport, precum și realizarea construcțiilor prevăzute în capitolele anterioare.

În capitolul VII erau prevăzute *“Acțiuni de economie casnică”*: dezvoltarea celor două ateliere comunale (de fierărie, respectiv fabricare de pavaje); înființarea unui atelier de rufărie și croitorie și unul de țesătorie. Demn de remarcat este și faptul că se urmărea *“încurajarea elementelor studioase de la școlile practice din localitate, acordându-li-se premii și înlesnindu-li-se obținerea de împrumuturi pentru deschiderea de ateliere”* (astăzi operațiunea se numește sprijinirea micilor întreprinzători).

Ultimul capitol, al optulea, cuprindea *“Acțiunile economice”*, acțiuni care aveau ca scop final dezvoltarea economică a orașului. Dintre acestea amintim crearea de fabrici de: făină, paste făinoase, marmeladă și fructe conservate, conservare a peștelui, ulei, tăbăcărie, utilizarea deșeurilor animale. Toate aceste acțiuni țineau seama de specificul agricol al zonei. Se mai avea în vedere dezvoltarea mișcării cooperatiste, a exploatațiilor piscicole și agricole, construirea de întreprinderi pentru colectarea cerealelor, precum și înființarea unui serviciu de transporturi pe apă pentru mărfuri și în special nisip și balast pentru lucrările de interes obștesc.

Unele acțiuni din cele cuprinse în acest plan ce prefigura o amplă dezvoltare a orașului, au fost realizate în anii 1943-1944, dar cele mai multe n-au putut fi realizate din cauza schimbărilor intervenite în istoria României, după 6 martie 1945.

Cum a reușit Eugen Cialic să realizeze atât de multe lucruri, aflăm dintr-un articol al lui Mircea Pienescu, ziarist la *“Curentul”*, care după ce citise într-un ziar călărășean (*“Fapta”* – n. ns. N.Ț.) despre conferințele pe care primarul le ținea publicului călărășean prin care urmărea o colaborare intensă, până la solidarizarea completă între conducerea orașului și toți cetățenii, scria următoarele: *“Acum, de curând, le-a vorbit despre „Orașul Călărași în trecut și în viitor”, pe urmă le va vorbi despre „O mare biruință edilitară” și așa mai departe. Este aceasta o metodă despre care nu știm cum să vorbim mai bine. D. Eugen Cialic a introdus în administrație metodele pedagogice, și bine a făcut. Pe calea aleasă de D-sa își cunosc cetățenii primarul, își dau seama câți bani face și află ce are de gând să facă. În chipul acesta problemele edilitare nu rămân un secret, iar primarul capătă sprijin, moral la început, efectiv material mai pe urmă, când s-a distrus complet pasivitatea cetățenilor. O masă pasivă, nesimțitoare la apelurile conducerii, poate deveni activă și sensibilă pe calea aleasă de d. Cialic, mai bine decât cu orice măsuri legale, asprimi și severități. Acestea pot duce la împlinirea formală a datoriei, dar nu vor crea niciodată comunicarea de care vorbeam mai sus. Pedagogia primarului din Călărași va putea să o creeze, mai ales că d-sa aduce pentru aceasta o pregătire școlară deosebit de bună și o putere de muncă, care atinge neoboseala”* ¹³

Despre aceeași temă se consemna în același număr al ziarului, la rubrica “Orașul și Județul” : “*În cele patru duminici ale lunii februarie 1944, primarul orașului Călărași a oferit publicului local patru conferințe, deopotrivă de instructive, deopotrivă de interesante. Primele trei privind gospodăria orașului au înfățișat pe rând trecutul și prezentul orașului, planul de acțiune edilitară pe anii 1943-1948 și modul în care – cu toate greutățile vremurilor – Primăria obține prima mare biruință edilitară prin construirea noii uzine de apă, au fost primite cu o deosebită atențiune și cu un interes neobișnuit de numerosul public care a umplut până la refuz, chiar când vremea era potrivnică, cocheta sală a Teatrului comunal*”.¹⁴

Ca ziarist a debutat încă din vremea studenției, prin articolele publicate în revista “Ideea Europeană”, aflată sub conducerea filozofului Constantin Rădulescu-Motru, sau în cea a studenților “Viața Studențească”, pe care o și edita, iar după aceea a presărat numeroase articole în ziarele timpului: “Curentul”, “Cuvântul”, “Dimineața”, “Acțiunea”, “Curierul Ialomiței” etc.¹⁵

Celebritatea în domeniul gazetăriei o va cunoaște după ce la 1 iulie 1932 va scoate ziarul “Pământul nostru”, organ pentru apărarea intereselor ialomițene, a cărei redacție și administrație a fost pe întreaga durată a apariției în locuința sa, situată în strada Vânători nr. 127. În *Cuvântul înainte* al primului număr se spune că gazeta vrea să fie un spijinator de fiecare clipă al agriculturii și al plugarului mare sau mic, singurul factor de producție al organismului nostru social. Ea vrea să fie în același timp un prieten al tuturor claselor sociale și apărătorul intereselor negoșului, industriei și meșteșugarilor, care nu pot însă progresa, dacă pătura de bază a țării – plugăria – este năpăstuită și istovită. Ea va face, cu toată oiectivitatea necesară – într-un județ în care foile de șantaj abundă –, o singură politică : politica pământului și a plugarului, legat de brazda sa, pe care dacă a căpătat-o cu greu, trebuie totuși să și-o păstreze și să o facă rodnică, oricât de grele sunt vremurile pe care le străbate.¹⁶

Inspirată din gazeta cu același titlu, organ al Uniunii Agrare a lui Constantin Argetoianu, de la nr. 27-29 din 16 aprilie 1933 gazeta își va schimba titlul, devenind “Pământul”, care se va transforma, odată cu trecerea anilor într-o adevărată revistă literară.

Între cei aproape 600 de colaboratori, care și-au lăsat semnătura în paginile ziarului, întâlnim nume de primă mărime ale culturii românești: Nicolae Iorga, Cezar Petrescu, Panait Istrati, George-Mihail Zamfirescu, N.D. Cocea, Șerban Cioculescu, Victor-Ion Popa, Radu Cosmin, Mircea Eliade, Victor Eftimiu, Gala Galaction, Grigore Trancu-Iași, Tudor Arghezi, G. Ionescu-Sisești, Demostene Botez, Ionel Teodoreanu, Constantin Giurescu, Ion Aurel Manolescu, C. Sandu Aldea, Pompei Samarian, Teodor Scarlat, Silviu Cernea, Petre V. Haneș, Constantin Argetoianu; Episcopul Gherontie al Tomisului, G.M. Vlădescu, Jean Vasiliu, Neagu Rădulescu, Eugen Ionescu, Stelian Popescu, C. Rădulescu-Motru, G. Bacovia, Pamfil Șeicaru, Eusebiu Camilar, Aurelian Sacerdoțeanu și alții.¹⁷

Că ziarul “Pământul” se număra printre cele mai prestigioase gazete provinciale din România interbelică, constatăm și din multitudinea de aprecieri din epocă. Astfel, din Buhăești (Vaslui), Teodor Rășcanu și el colaborator al ziarului, scria: “*N-aș fi crezut că într-un colț de provincie – la Călărași –, care îl știam un târg de negustori, de agricultori și de pescari, apare una din cele mai valoroase gazete literare din publicitatea română !*

Realizarea d-lui Eugen Cialfic este un adevărat tour de force ! Căci "Pământul" pe care de patru ani îl editează în micul oraș dunărean, se înfățișează, din toate punctele de vedere, mult mai bine decât multe ziare similare din capitală. "Pământul" a dat cea mai strălucită dovadă că în provincie se poate face mai bine decât la București. Bineînțeles, când se găsește omul... Căci omul sfințește locul. Mulți își închipuie că numai în capitală ar putea face. Provincia este desconsiderată. Provincia e mediocritate, marasm, izolare etc. Această prejudecată paralizază multe năzuinți și străduinți".¹⁸

Era părerea unui bun cunoscător al problemei, care cu câțiva ani în urmă se chinuise să scoată și să mențină la Vaslui, ziarul local "Lumina".

Un alt breslaș al gazetăriei, George Podgoreanu de la "Vocea Buzăului" scria că: "Ziarul acesta – "Pământul" – atât de cunoscut, putem spune în toate colțurile țării, poate privi cu mândrie în urma drumului străbătut cu atâta greutate și să fie fericit că și-a făcut pe deplin datoria. Ca unul ce cunosc îndeaproape nevoile și greutățile unui ziar de provincie, sunt fericit să constat că dl. Eugen Cialfic (pe care nici măcar nu-l cunoștea, după propria-i mărturisire – n.ns. N.Ț.) a creat și menține ziarul "Pământul" în rândurile celor mai splendide publicațiuni de provincie".¹⁹

Despre Eugen Cialfic și gazeta sa, Traian I. Stoica scria că : "Aplecat entuziast și de o largă înțelegere spre valorile tineretului și sobru prețuitor al celor maturi, d. Eugen Cialfic s-a dovedit a poseda o frumoasă elasticitate spirituală, permițându-i să se plimbe viu și eficace pe bulevardele mai mari sau mai mici ale literaturii actuale.

Și iarăși încă un fapt, ce nu trebuie trecut cu vederea, ci subliniat cât mai vârtos, e informația literară și la zi a d-lui Cialfic. Vitrina, ultima pagină a Pământului, e nedesmințită dovadă.

Ba, pot afirma că de cele mai multe ori, informația d-lui Cialfic întrece chiar și pe aceea a unui critic literar de profesie.

Sunt o seamă de tineri, atât în provincie, cât și în capitală, sciiitori de talent remarcabil, de care critica habar n-are, dar care au găsit în paginile Pământului o vorbă bună, o justă apreciere, o îndreptățită încurajare (...)

Desprinzând acum, la intrarea în al cincilea an de apariție a Pământului, însușirile evidente de care d-nul Cialfic dă dovadă, mi se pare că avem de-a face chiar cu esențialele condiții de fînțare ale unei reviste literare." ²⁰

În același număr își spunea părerea și un confrate de breaslă local, nimeni altul decât directorul ziarului "Năzuința" și președinte al Asociației Presei Ialomițene – Constantin V.G. Grigorescu. Iată ce scria acesta :

"(...) Aici scriu oamenii de frunte ai țării; aici scriu toți scriitorii mari și ziaristi de valoare. Provincia umilă a învins și a câștigat laurii izbăvirii, mulțumită Pământului.

Pământul a adus Ialomiței cinstea, prin alegerea d-lui Eugen Cialfic ca președinte al Sindicatului de Presă "Muntenia"

Și nu e puțin, să deții această demnitate.

Tot de la Pământul a pornit și lupta de așezare a Ligii Culturale pe noi baze, prin acea campanie de conferințe și șezători, care a atras atenția Țării întregi (...)

Dar echipa de scriitori, care au trecut în repetate rânduri pe aici, nu au fost chemate tot de Pământul ? (...)

Pământul dărmă legenda că în provincie nu pot apărea gazete bune, ba ceva mai mult, le obligă și pe celelalte din capitală să selecționeze materialul și colaboratorii.

În același timp nu cred să existe altă gazetă de provincie care să fi reușit să înfăptuiască o transformare a spiritualității, cum a făcut Pământul !

Cum s-a produs miracolul?

Răspunsul meu nu se află decât în munca perseverentă a grupului de la Pământul , muncă însuflețită de animatorul și conducătorul gazetei d. Eugen Cialic” .²¹

Răspunzând unui chestionar cu privire la presa de provincie, Nicolae Iorga îi scria :

“ Foaia d-voastră, domnule Cialic, n-are numai meritul de a servi cultura românească și de a releva din viața locală ce merită în adevăr să fie știut și răspândit.

Ați știut să-i dați și o altă însușire.

Ați strâns în jurul ei și un cerc de prieteni.

Dar ceea ce lipsește mai mult în capitalele de județ e adunarea oamenilor culți și de ispravă în afară de odăile cluburilor, care, aceste cluburi, își au desigur rolul lor, dar nu trebuie să împartă o societate așa de restrânsă, împiedicând-o de a colabora.

Orice oraș trebuie să reprezinte o viață comună și dincolo de marginile intereselor. El se cuvine să fie un organism însuflețit.

D-voastră arătați una din căile prin care se poate ajunge acolo și pentru tot ce ați realizat vă felicit la începutul noului an.” ²²

Rânduri deosebite referitoare la “Pământul” trimita din metropola de unde zvâcnește lumina culturii universale: Parisul, un fost coleg de studenție, Ion Vițianu, care amintindu-și de anii petrecuți “în tipografia din fața Cișmigiului, unde redactam și scoteam împreună, îndreptarul de altădată al studențimii – Viața studențească –”, scria : “Și acum, frate Eugen, tu care știi că poezia n-a fost niciodată apanagiul meu, căci de cele mai multe ori cerneala se transformă în venin sub penița stiloului meu, te rog, să-l crezi pe vechiul și sincerul tău camarad, când îți scrie rândurile de față, că “Pământul” este o publicație demnă nu numai pentru Călărași, București și Țara Românească, ci citez să afirm fără teamă de a fi desmințit, că ar constitui mândria celui mai rafinat intelectual din marile capitale străine. Această realitate nimeni și nimic n-o poate contesta. Și nici imensul tău merit pe care toți trebuie să-l recunoască. De aceea, concluzia mea este : continuă pe drumul pe care ai apucat, spre a da “Pământului” viața zilnică. Evenimentul va însemna încoronarea minunatei tale opere și cel mai perfect omagiu adus literelor românești.” ²³

Amintindu-și peste ani, la mii de kilometri distanță de Călărași, cel care s-a bucurat de amiciția primarului cultural și a colaborat la ziarul “Pământul” scria: “Dintr-o despărțitură a servietei scotea, invariabil, ultimul exemplar al gazetei “Pământul” , pe care o edita cu o finețe intelectuală care nu era egalată decât de finuta ei grafică, bilunară, dacă nu mă trădează memoria, pe care pasiunea și râvna lui reușiseră să o impună ca pe una din cele mai bune publicații ale timpului. Pagina întâi (o “vād” înaintea ochilor) era dedicată de obicei problemelor locale și naționale, de caracter social, politic, economic sau administrativ,

conținând un editorial, cronică, un "cursiv" și comentarii scrise cu nerv și competență, mai toate de Cialc (...). Nu cred că se va putea scrie istoria presei românești dintre cele două războaie, fără a așeza la locul cuvenit atât pe Eugen Cialc, cât și pe delicatul și priceputul Jean Vasiliu.

Celelalte pagini ale gazetei lui Cialc (de obicei mai erau trei), de sărbători gazeta obișnuind să apară "cu număr sporit de pagini", cu toate că apărea la Călărași – Ialomița, erau dedicate în întregime culturii, mai cu seamă literaturii, desmițând afirmația destul de curentă, conform căreia provincia "ucidea spiritul". Paginația era făcută cu gust deosebit, se foloseau literele cele mai variate, cu o pricepere care încânta ochiul și îndemna la lectură.

Nu cred că aş exagera afirmând că în paginile "Pământului" au colaborat toți scriitorii tineri și bătrâni, consacrați sau debutanți, din Capitală și din provincii, inclusiv, firește, cei din Călărași (...)

În loc de onorarii pentru colaborări, Cialc avea obiceiul, nedispușând de "fonduri" și neavând la spate nici un Maecena sau o organizație politică, să trimeată din când în când colaboratorilor lăzi cu cei mai variați pești de Dunăre, frumos împachetați în foi de brusture și cuburi de gheață."

Totuși "Cialc știa să fie un amfitrion în același timp generos și discret și, cu toate că primăria orașului Călărași nu cred că avea fonduri culturale, colaboratorii "Pământului" care se aflau la strâmtoare, primeau deseori pentru o modestă colaborare un onorar generos, fără a vorbi de "sutarul" pe care îl strecura în mâna celor pe care îi știa boemi sau pur și simplu, lipsiți. Făcea parte din rasa celor care știau să dea ca și cum ar primi, zâmbind încântat sub mustăciara îngrijită.

Acesta era un motiv în plus care făcea din venirea lui la București un eveniment special, când cineva la *Café de la Paix* sau la *Royal* spunea "I-am văzut pe Cialc" sau, pe scurt "a sosit don' primar", echipa "nevoiașilor", căreia i se alăturau "entuziaștii", un grup mixt, din care făceau parte verii Lazăr, Silviu și Ștefan Mihail, Dimitrie Stelaru, Ben Corlaci, frații Vizirescu, Almăjanu Peret, simțeau subit cum li se ridică moralul și declarau "atenție mărită", ca nu cumva – pentru ei – vizita să tracă neobservată.

Fușini scriitori știau să fie atât de generoși ca primarul cultural" ²⁴

Descrierea lui Ștefan Baciu aproape că ne scutește de comentarii. Ar mai fi de adăugat, poate, că aproape în fiecare număr, pe prima pagină întâlnim sub semnătura *Omul de pe stradă*, sau *Mircea Brateș* – nimeni altul decât Eugen Cialc – rubrica social-economică, care cuprindea subiectele cele mai fierbinți și la ordinea zilei, iar ultima pagină era rezervată pentru "Vitrina", cuprinzând recenzii și prezentarea noutăților editoriale.

Ar mai putea fi adăugat și faptul că un ziar care avea ca singură sursă de existență abonamentul, a reușit să dedice numere întregi unor personalități cum ar fi Nicolae Iorga, ²⁵ în care semnează Eugen Cialc, V. Vâlcovici, D.M. Ranetescu, Al. Lascarov Moldoveanu, Nicolae Țopescu, N.N. Lenguceanu, St. Șerbănescu, dr. Pompei Samarian, Lazăr Belcin, Radu Cosmin, N. Georgescu – directorul ziarului "Neamul Românesc", Jean G. Vasiliu, Ion Biberi, A. Veniamin, I. Const. DelaBaia; Omagiu lui Panait Istrati ²⁶ despre care au scris Mihail Sadoveanu, Ion Dongorazi, Demostene Botez, Petre Bellu, Mircea Streinul, Aida

Vrioni, George Mihail-Zamfirescu, Romulus Dianu, Ion Aurel-Manolescu ș.a.; Omagiu lui G.M. Vlădescu ²⁷ adus în scris de Elena Farago, Victor Eftimiu, Eugen Cialfic, N. Ottescu, Cezar Petrescu, Dem Theodorescu, Radu Gyr, J.G. Vasiliu și, pe atunci elevă în clasa a II-a de liceu, Rodica Getta Cialfic scriitorului care “m-a făcut să trăiesc ceasuri de vis atunci când i-am citit operele”.

Alte numere sunt dedicate unor teme majore și de actualitate : Bărgăganul²⁸, în același număr fiind publicat pentru prima dată în limba română, primul capitol din “Ciulinii Bărgăganului”, în chiar traducerea lui Panait Istrati; romanului românesc²⁹, subiect la care au răspuns Victor Ion Popa, Șerban Cioculescu, Virgil Montaureau, Octav Dessila, N. Crevedia, Eugen Relgis, Sandu Teleajen, Sergiu Dan, Radu Cosmin, Mircea Streinul; despre scriitori și despre carte³⁰ au răspuns Panait Istrati, Al. Lascarov-Moldovanu, Mircea Eliade, I.A. Bassarabescu, Victor Eftimiu, D.V. Barnovschi, Vasile Militaru, Sylvian Lorin, Grigore Trancu-Iași, Nicolae Iorga, Eugen Lovinescu, Virgil Carianopol, Ion Pas, Neagu Rădulescu, Ștefan Baciu ș.a. sau despre presa de provincie.³¹

Datorită meritelor sale în domeniul presei, Eugen Cialfic a câștigat simpatia și încrederea confrăților de breaslă care l-au ales în fruntea unor asociații profesionale în domeniul respectiv, asociații la înființarea cărora a avut o importantă contribuție.

Astfel, în septembrie 1932, în sala baroului local, a avut loc ședința de constituire a “Asociației sindicale de presă din Ialomița”, la care au participat toți directorii de ziare și redactorii permanenți ai ziarelor locale, precum și corespondenții cotidianelor din capitală.³² A fost discutat și adoptat statutul, ales comitetul, iar ca președinte Eugen Cialfic. La scurtă vreme, sindicatul va obține și personalitatea juridică.

Tot în prima ședință s-a decis organizarea unui ciclu de conferințe publice, în care să fie invitați să dezvolte subiecte în legătură cu presa și curente actuale de opinie publică, gazetari și scriitori din capitală, precum și înființarea unei biblioteci publice.

Pentru că unele ziare locale au atacat asociația nou înființată, în numărul următor al ziarului se revine cu *o precizare* în care se consideră că e necesar *o inițiativă, care să aibă drept scop final, impunerea unei atitudini civilizate și cuviincioase din partea gazetelor ce apar în oraș, oricare ar fi chestiunea pe care o înfățișează sau politica pe care o urmează*³³. Se preciza, în continuare, că la discuțiile privind aprobarea statutului au participat toți gazetarii din localitate, mai puțin cei de la “Țăranul” și “Școala Ialomiței” și că președintele de vârstă al adunării a fost colonelul Cicei, director al ziarului “Liberalul Ialomiței”. La președinția comitetului au candidat Romulus Cicei – 3 voturi, căpitanul Chiriac – 1 vot și Eugen Cialfic – 9 voturi. Și totuși, se menționa în *O precizare*, “într-o foaie de scandal (era vorba de “Biruința” – n.ns. N.Ț.) , obișnuită cu calomnia, certată cu adevărul și cu meșteșugul scrisului (gazeta se scrie cu picioarele și mai ales cu foarfeca), apar în legătură cu această asociațiune, o serie de afirmațiuni alături cu realitatea și de-a dreptul obraznice, față de o mână de oameni bine intenționați, care au săvârșit greșeala de a crede că și lichelele se mai pot corija”

La 16 octombrie 1936 la Ploiești “breslașii scrisului călărășean au repurtat o nouă și

decisivă victorie. Unul dintre ai noștri, a fost ales Președinte al noii organizații de presă "Sindicatul presei din Muntenia", care înglobează și coordonează acțiunea ziaristilor din cele 11 județe muntene".³⁴

În acea zi, la Ploiești, delegați ai presei din toată Muntenia, după o ședință "cu pasionate discuțiuni și după ce s-au pus la punct toate chestiunile legate de sistemul de organizare adoptat de Sindicatul presei din Muntenia, acesta a fost constituit legal, adoptându-se în întregime statutele propuse de directorul ziarului "Pământul" (...) Cu o impresionantă unanimitate și în aplauzele puternice ale congresiștilor, d. Eugen Cialic a fost desemnat Președinte al Consiliului General și al Comitetului de Direcție"³⁵, din care mai făceau parte încă doi reprezentanți ai presei călărășene.

Spre sfârșitul anului 1936 ziarul "Năzuința" scria că "el este omul care a dărâmat legenda că în provincie nu pot apărea gazete bune și săptămânalul "Pământul îi asigură triumful", continuând apoi: "Mare organizator și animator, îl găsim (...) în cucerirea unui loc de cinste pentru Călărași. (...) Presa de provincie îi datorește de asemenea foarte mult, pentru că d-sa a convins pe legiuitor că Provincia nu poate trăi fără o Presă a sa, că Provincia lipsită de acest organ care este Presa, moare.

Urcând treaptă cu treaptă scara demnităților în ziaristică, de la redactor la "Pământul", Președinte de Onoare al Asociației Presei Ialomițene, Președinte al Sindicatului de Presă "Muntenia", vicepreședinte al F:G.P.P., Eugen Cialic, dârz apărător al libertăților amenințate ale scrisului (a fost și membru în comitetul de redactare a legii presei), și-a durat încă un merit de frunte.

De aceea cei 2000 de ziarști strănși la Cernăuți în Congres, l-au aclamat ca viitor Ministru al Presei. "³⁶

Urmare a eforturilor sale, și în calitate de vicepreședinte al Federației Generale a Presei de Provincie din România, dar și a altor breslași ai scrisului călărășean, în 5-6- iunie 1937 condeierii presei din România Mare se întruneau în Congres general la Călărași.³⁷

În calitățile sale oficiale, dar și pentru că era un bun orator, a fost invitat să conferențieze la Universitatea Populară de la Vălenii de Munte despre Presa de provincie. După ce în 1936³⁸ a fost invitat să conferențieze despre "Presa și în special despre presa de provincie", în 1937 a conferențiat despre "Presa românească din provinciile surori". Unul din participanți scria că: "Dacă anul trecut conferința vicepreședintelui Federației a trezit un deosebit interes pentru presa de provincie, anul acesta d-sa a obținut un succes de proporții, aceștia manifestându-și întreaga lor simpatie față de vorbitorul care de pe tribuna istorică de la Văleni, a înfățișat constatări, verificări și orientări de reală valoare(...)

Cuvântul și îndemnul reprezentantului Federației Generale a Presei de Provincie au răcorit sufletul tineretului universitar și învățătoresc, întocmai cum roua binefăcătoare a dimineții dă viață și puteri nouă firului de iarbă.

Înțelegerea publicului pentru problema înfățișată s-a manifestat prin aplauzele furtunoase care au punctat ideile și concluzia conferinței și prin dorința exprimată pe loc și însușită de conferențiar de a se tipări și răspândi pretutindeni în marele public textul acestei

admirabile prelegeri.”³⁹

Pentru tot ceea ce a întreprins în domeniul presei “*Ialomița datorează lui Eugen Cialic o mare recunoștință* – scria decanul Baroului Ialomița și un alt mare animator al vieții culturale călărășene. *Iată un om, în plină tinerețe, care nu se sperie de contrarietățile vieții de provincie și care promovează o mișcare intelectuală considerabilă, asociindu-și nu numai colaborarea unor prieteni foarte numeroși de aici, dar și aproape întreaga falangă de scriitori, romancieri și poeți ai Bucureștilor și ai altor centre mari ale țării.*

Cu o neîntrecută răbdare și cu o neclintită metodă, directorul “Pământului” muncește de ani de zile și izbutește să atragă atenția celor mai mari dintre consacrații scrisului românesc. Elogiile nu-l infatuează, succesul nu-l zăpăcește. Cu aceeași clară intuiție asupra rostului pe care îl are un adevărat intelectual, Cialic își urmează drumul, surâzător, optimist și din ce în ce mai simpatic.

În lumea noastră, de vrăjmășie și harță politică sau profesională, el își caută de treabă.

“Pământul” lui răzbate până în cele mai depărtate colțuri ale țării, ca o minunată dovadă că presa provincială poate să se ridice la înălțimi uluitoare... Un ziar cu aspect aproape literar, cu o elevațiune de gândire care te surprinde, cu un limbaj cuviincios, cu o înfățișare grațioasă, cu o colaborare demnă de invidiat și cu o persistență în a apare regulat, - care te face să crezi că publicația aceasta nu este subvenționată decât de dragostea celor care o cetesc –, “Pământul” lui Cialic, este un creator al unui gen, durabil cum sunt toate creațiile. El răspunde, probabil unei necesități sufletești și intelectuale...

Or, atunci când un om este capabil să întreprindă o asemenea operă, la temeliile căreia stă răbdarea, deșteptăciunea și simțul intelectualului pornit pe treabă, te întrebi cu mirare: cum de se mai pot găsi asemenea exemplare în învălmășagul acestei vieți interesante și meschine.

Cum se mai pot găsi oameni atât de perseverenți în eforturile supremă spre frumos, spre ideal? Cum mai poate trăi o foaie, relativ mică, în haosul publicistic al unei țări, în care politica benchetuieste iar cultura trage să moară (subl.ns. N.Ț.)?

A ! dar, desigur, că adevărații animatori izbutesc să răzbească prin jungla compromisurilor morale și să-și ducă mai departe o iluzie și o datorie. Iluzia care de multe ori e trădătoare și datoria care câteodată se poate împlini, când sufletul e curat iar forța e impetuoasă, tenace și constructivă.

Așa îl văd pe prietenul meu Cialic de zece ani încoace : un animator robust și ireductibil. Nu numai la Liga Culturală, unde împlinește un rol așa de proeminent, dar și în presă, și în profesie, și în viața socială, el este un luptător de care Ialomița se poate mândri.”⁴⁰

Pe lângă activitatea administrativă sau cea de gazetar, Eugen Cialic a fost principalul animator cultural, “un Maecena al Călărașilor, situat deasupra tuturor, gospodar harnic și gazdă a tuturor artiștilor, scriitorilor și gazetarilor pripășiți prin această urbe, omul pe care-l frământa o idee sănătoasă și mare să facă din Călărașii decăzuți ca “port”, din vechea lui splendoare de grânar al Bărăganului, o cetate de cultură, aici, la gurile bătrânului Danubiu”⁴¹ – cum atât de frumos scria prozatorul Radu Cosmin prezent în 23 martie 1938

la Călărași, în calitate de inspector general.

Într-adevăr, toate dovezile care s-au păstrat devedesc faptul că activitatea desfășurată de Eugen Cialîc și ceilalți animatori culturali i-a făcut pe cei care au poposit la Călărași în perioada dintre cele două războaie mondiale să-l considere *Capsa provinciei*.

În calitate de fondator și membru în conducerea Universității populare "Ialomița" și apoi a Ateneului Popular cu același nume, în comitetul Subsecției Fundațiilor Regale, membru în comitetele de conducere ale unor asociații cu caracter cultural, dar mai ales ca secretar general al secției locale a Ligii Culturale, Eugen Cialîc a fost sufletul colectivului de intelectuali, care a întreținut vie flacăra culturii călărășene.

În acest sens sunt revelatoare cele afirmate de Lazăr Belcin, unul din cei mai apropiați prieteni ai *primarului cultural*, la fel de implicat și el în activitatea culturală a urbei: "*Un capitol important în dezvoltarea atmosferei culturale a orașului și județului nostru și care i-a creat cadrul în care l-au înregistrat personalitățile culturale care l-au vizitat și l-au cunoscut, sunt diversele congrese și conferințe, care în mare parte, poartă inițiative luate de Eugen Cialîc (...). Stegar al activității culturale călărășene și ialomițene, el este animatorul care pune la temelie ridicării cultural-sociale a urbei de la cotul Borcei, la edificiul culturii ridicată la rangul de pildă, pentru multe alte capitale de județ (...). El seamănă în arena publicului călărășean, sămânța rodnică pentru hrana cultivării minții și întreținerea vieții noastre culturale și naționale*" ⁴²

În același sens, Ștefan Istrate, fost prefect al județului, scria în 1933 că: "*Nu este în acest târg un singur domeniu de activitate sănătoasă la promovarea căruia să nu fi ajutat această energie mereu neobosită, atât de armonios încheată și atât de binevoitoare pentru tot ceea ce înseamnă spiritualitate și cultură. Descătușat de acel spirit nociv, de castă, al vechilor noastre tipare politice, știind să facă o netă demarcație între activitatea sa politică, căreia nu-i dă mai mult decât însemnătatea pe care o merită, - căci d-sa crede în principiul că viața publică a cuiva nu poate fi scop, ci mijloc prin care individul se pune cu toată largă-i energie creatoare la dispoziția societății -, dl. Eugen Cialîc reprezintă tipul omului nou, care trebuie să biruie pentru a se putea înnoi astfel tiparele perimate ale unei vieți publice pe care a murdărit-o politicianismul ucigător de ideal, potrivit binelui social.*

Vestitor de vremuri nouă, care și-a închinat toate puterile lui morale, pentru a crea adevărata spiritualitate călărășană, este o cheazășie că "Pământul" va trăi și va însemna o piatră de hotar în viața sufletească a târgului" ⁴³, iar dr. Pompei Gh. Samarian îl considera: "*Luptător curajos (...), animator și realizator neântrecut, ai dat acestui târg o viață intelectuală pe care n-a avut-o niciodată până la d-ta. Devotat până la sacrificiu, îți risipești sufletul fără preocupare pentru prieteni. De aceea ai reușit, de aceea învingi vrăjmașii și cucerești inimi.*" ⁴⁴

La Călărași au poposit, în anii cât Eugen Cialîc s-a aflat în fruntea mișcării culturale, conferențiind sub auspiciile asociațiilor menționate, personalități de primă mărime ale culturii românești: Dimitrie Gusti, Nicolae Iorga, Mircea Eliade, Pamfil Șeicaru, Dem Munteanu-Râmnic, Virgil Stănescu, N. Batzaria, Radu Demetrescu-Gyr, Silviu Cernea, Dan Alecu, Grigore Trancu Iași, P. Strihan, Mihail Rallea, Gala Galaction, Octavian Goga, Cezar Petrescu,

Ion Minulescu, Ionel Teodoreanu, Al. Cazaban, Virgil Carianopol, G.M. Vlădescu, Ioan Petrovici, Victor Eftimiu, Ion Aurel Manolescu ș.a., dar și personalități ale orașului Călărași și județului Ialomița: Aurelian Bentoiu, Ioan D. Ștefănescu, Teodor Scarlat, dr. Pompei Gh. Samaritan, Lazăr Belcin, D.M. Ranetescu și nu în ultimul rând chiar Eugen Cialfic ale cărui conferințe reprezentau “adevărate pagini de intelectualitate și literatură”.⁴⁵

S-a bucurat, așa cum am mai amintit, de prietenia și prețuirea lui Nicolae Iorga, care a onorat orașul, în numeroase rânduri, cu prezența sa.

În noiembrie 1932 congresul Ligii Culturale se desfășura la București, în sala Ateneului Român. Cu acest prilej, Eugen Cialfic, membru în delegația călărășană prezentă la congres, aducea la cunoștință participanților că în anul 1933 orașul Călărași își va serba centenarul și că: *“Ne străduim să sărbătorim acest eveniment cu toată strălucirea pe care el o merită și oricât de sărace sunt timpurile, vom încerca să facem părtaşă toată țara la acest important moment din viața orașului nostru.”*⁴⁶ Din aceste motive propune și oferă ca loc de întâlnire pentru congresul din 1933, capitala județului Ialomița, propunere care este acceptată de participanți și de președintele Ligii, Nicolae Iorga.

Propunerea fiind acceptată, în zilele de 4 – 5 iunie 1933, cohorta românismului, în frunte cu Nicolae Iorga se întâlnea în congres la Călărași⁴⁷, unul din principalii animatori ai întregii manifestări fiind Eugen Cialfic, omul datorită căruia se știa că există un oraș cu numele de Călărași, care trăia miraculos, prin cultură.

Datorită calităților sale a fost invitat aproape în fiecare an să conferențeze la Universitatea populară de la Vălenii de Munte. În august 1937 face un adevărat tur de forță.

După ce la 2 august vorbise la Vălenii de Munte despre *Presa românească din provinciile surori*, la 6 august 1937 era invitat de Asociația “Tineretul învățătoresc” să conferențeze la cursurile de vară organizate la Băile Lipova despre “Presa de ieri și de azi de peste vechile hotare” și “Romanul românesc”, unde *“importanța conferințelor a fost elocvent subliniată de publicul numeros, care a asistat pe lângă învățătorii cursiști și au aplaudat călduros pe conferențiar”*⁴⁸. La 10 august vorbea din nou de la catedra Universității de sub livezi despre “Probleme noi în literatura românească”. Iată ce scria un ziar al vremii: *“Primit cu aplauze îndelungate, de numerosul grup de cursiști (...) în acest an peste 400, conferențiarul a rostit o substanțială prelegere, insistând asupra noilor tendințe ale romanului autohton(...) Una din cele mai bune conferințe din acest an, pe care cursiștii i-au cerut să o publice într-o plachetă pentru a fi apoi răspândită în toate școlile din țară. Însemnând în inima foii noastre această izbândă a concetățeanului nostru, suntem fericiți că ne găsim pe această temă de acord cu toate cotidienele capitalei, cari au elogiât deasemenea frumoasa ținută a conferințelor și bogata activitate culturală a confratelui nostru.”*⁴⁹

Și toate acestea veneau după ce *“conferințele ținute la Cernăuți și Călărași au arătat că d-sa este unul dintre cei mai talentați vorbitori ai clipei. D-sa a fost invitat să conferențeze la Bârlad, Focșani și Iași, invitațiuni cărora le-a răspuns cu aceeași largă bunăvoință cu care răspunde tuturor faptelor de cultură, la înălțarea cărora se străduiește necontenit.”*⁵⁰

În anul 1936, găsea timpul necesar pentru a organiza în Capitală o expoziție colectivă a pictorilor ialomițeni, din rândul cărora amintim pe Take Papatriandafil, Mihail Mihălcea-

Poiana, Constantin Săndulescu și alții, mai puțin cunoscuți dar tot atât de talentați, pentru a face cunoscută bucureștenilor Ialomița plastică.⁵¹

Tot pentru a face cunoscut Călărașii și Ialomița, în toamna anului 1943, organiza la sala Dalles din București, un ciclu de conferințe intitulat *“Bărăganul cu oamenii, locurile și problemele lui”*, pe parcursul unei săptămâni, cu conferențieri și invitați de primă mărime⁵², iar la începutul lui mai 1944, în sala Teatrului N. Iorga din capitală, în fața unui public numeros și select a vorbit despre *“Poezia Bărăganului”*, iar în după-amiaza aceleiași zile, în ciclul *“Țara”*, a prezentat la postul național de radiodifuziune o parte din povestea Călărașilor, în realitate o conferință foarte bine documentată despre istoria orașului Călărași de la începuturi și până la zi.⁵³

După ce în anii treizeci la Călărași au susținut spectacole de teatru toate trupele de elită ale teatrului românesc, în plin război, Eugen Cialic a luat măsura organizării de asemenea manifestări culturale în scopul strângerii de fonduri pentru ostașii de pe front, dar și pentru cei rămași acasă, la Călărași. În acest scop, în anul 1941 poposeau în Călărași trupe ale Teatrului I.L.Caragiale și Teatrului Național din București⁵⁴, în anul 1942 Teatrul Ciprian, Teatrul Național, trupa Tudor Mușatescu, Teatrul Cărăbuș, Teatrul de comedie cu Vasiliu-Birlic și Radu Beligan cu *“Omul care zâmbește”*.⁵⁵ Tot în același scop la 17 ianuarie 1942 era organizată o șezătoare literară, fiind prezenți Ion Minulescu, D. Iov, Al. Cazaban și Virgil Carianopol. În anul 1943 venea trupa Teatrului Național cu Marioara Voiculescu și trupa Tudor Mușatescu.⁵⁶

Activitatea desfășurată de Eugen Cialic și ceilalți animatori culturali din preajma sa, pe tărâm cultural, i-a impresionat pe toți cei care au poposit în urbea de pe malul Borcei. Astfel, după ce conferențiasse la începutul lunii martie 1934 despre *“Viața aventuroasă a spătarului Milescu”*, Mircea Eliade – care a poposit, așa cum am mai amintit, și în casa din strada Vânători 127 – avea să scrie că: *“(...) am întâlnit în Călărași (și am întâlnit apoi și în alte orașe de provincie) oameni și fapte culturale a căror existență nu mi-o puteam închipui.”*⁵⁷

După ce a fost prezent la un grandios festival literar, organizat în septembrie 1935 la Călărași și Silistra, Silviu Cernea avea să scrie că: *“Trebuie să spun cu toată sinceritatea că-mi lipsesc cuvintele cu care ar trebui descris omul acesta care este Eugen Cialic. Că sunt incapabil să vă dau o imagine cât de slabă a bunătății sale, a resurselor de energie, a prietenilor lui. Fără să mai vorbesc de munca enormă pe care a depus-o în cele trei zile de autentic sclavaj, când obosit până la epuizare era totuși sufletul acelor camarazi pe care-i îngrijea în parte nu ca colegi, ci ca frați mai mici.”*⁵⁸

Despre felul cum se desfășurau șezăturile de la Călărași, își amintea peste ani și Ștefan Baciu: *“Șezăturile care aveau loc sub patronajul “Pământului” se deosebeau de toate celelalte, așa cum însuși organizatorul și “sufletul” lor, Eugen Cialic, se deosebea de toți primarii din România. Cu o rară artă a prieteniei, cu un farmec și o afecțiune care emanau din personalitatea sa impunătoare, dar nu strivitoare, cel care fusese în glumă poreclit “Primarul Cultural”, știa să facă dintr-o șezătoare un act de cultură de care atât scriitorii cât și publicul, care de obicei umplea sala până la refuz, își aduceau aminte multă vreme,*

așa cum îmi aduc eu aminte, astăzi, în Insula Oahu, la aproape jumătate de secol.

Ca și celelalte șezători, cele de la Călărași aveau ca punct de atracție o conferință, mai bine zis o “causerie”, ținută fie de fermecătorul Ionel Teodoreanu, fie de romancierul G.M. Vlădescu (Menuetul), la care Cialfc ținea deosebit de mult și care avea “priză” la publicul călărășan, sau de însuși Cialfc, care, avocat fiind și om de talent, era excelent vorbitor, știind să atragă atenția publicului printr-un fel agreabil de a prezenta o problemă actuală.

După această primă parte, care dura 30-45 de minute, urmau recitățile de poezii, lecturile de schițe, fragmente de roman, epigramele.

La Călărași “s-au produs” astfel, sub ropotele de aplauze ale unui public care se vedea că știe despre ce “este vorba”, poezii României de la Ion Minulescu la George Gregorian, de la Șerban Bascovici la N. Crevedia și de la Traian Lalescu la Teodor Scarlat, fără a vorbi de “barzii” Dumitrescu Pietrari, Const. Salcia, Leonida Secrețanu, Virgil Carianopol, Nichita Tomescu, prozatorii Mircea Damian, George Dorul Dumitrescu, Paul Constant și alții, care după sfârșitul șezătorilor erau luați cu asalt în culise sau la ieșire pentru a semna autografe pe cărți, albume sau pe foi de hârtie pe care, se pare, călărășenii le aduceau de acasă.”⁵⁹

Cum reușea Eugen Cialfc să cunoască atâtea personalități și pe multe să le aducă la Călărași, ne spune un alt animator al vieții culturale călărășene – până în 1934, când va pleca la Târgoviște – Jean Vasiliu: “Cu Eugen Cialfc mai “hoinărisem” odată prin București. O hoinăreală literară pe care el, poate, o regretă; dar o regretă așa cum regretăm întotdeauna puținele firimituri de bucurii scăpate printre degetele descărnate ale vieții pentru noi, - provincialii.

Omul acesta – discutat de Trahanachii Călărașilor – admirat pretutindeni, pentru c-a dăruit țării cea mai urbană gazetă regională, îmbracă la București alura unei alte personalități.

El își lasă parcă, acasă, nu numai dosarele cu cari geanta îi este mereu gravidă; nu numai “bon-jour”-ul cu care își răspunde la salut chiar în miezul nopții; nu numai ... nevasta ci și mersul – mersul lui greoi de burghiez.

Mi se pare foarte interesant ca un cetățean cuminte și ponderat să umble la București zile și nopți întregi, numai ca să vadă, să audă, să cunoască – da! să cunoască oamenii care hrănesc cu sfânta neliniște a scrisului lor nădejile veacului.

A vrut să-l cunoască pe Panait Istrati – și iată-ne alergând până dincolo de Șosea, unde se ascunde Marele Brăilean nedreptățit; în Parcul Domeniilor, la Barnovschi – care ne întâmpină ... nudist, cu gustările și berea frapată - ; la Victor Ion Popa (...), la Eugen Relgis, la Nicolceanu, și l-am târât ca pe un pachet de la Toroușiu din str. Alexandrescu, la Victor Efimiu, pe Câmpineanu; de la Mircea Eliade (3 etaje, 96 de trepte, pe Dinicu Golescu și – culmea neobrăzării – exploratorul lipsește de acasă), la George Acșinteanu, la Radio; ori de la Capșa – unde mâinile lui Octav Dessila, Mircea Damian și Neagu Rădulescu ni se întind calde, redactorul “Pământului” este prezent : salută afectat, oftează, mă înjură în gând, și ... primește laude pentru ținuta gazetei.”⁶⁰

Au ajuns apoi în comuna Militari, unde trăiește “cel mai modest scriitor român contemporan”, autorul romanului “Menuetul” – G.M. Vlădescu. După ce descrie vizita la G.M. Vlădescu, Jean Vasiliu scrie : “Hoinăreala încetează aici. Când o vom relua ? 106

kilogram peacă în provincie unde va fi cuminte o lună.

*Nu m-aș mira însă, să primesc mâine, la Târgoviște, o telegramă : Vino joi Iași, vedem Sadoveanu, Teodoreanu, Gemy Zamfirescu. "*⁶¹

Acesta era Eugen Cialic "(...) ca și Figaro, un factotum. Cu o largă expansiune, el își desfășoară imprezibila și variata lui activitate cerebrală (...) Pilotază "Liga Culturală", prezidează societăți sportive, înființează Cupe (se referea la "Cupa Eugen Cialic" la fotbal – n. ns.N.Ț.), publică "Pământul", pledează frumos la tribunal, cunună și botează, răspândește în jurul lui o înviore și un optimism vibrant, ține conferințe pline de spiritualitate și de humor, aduce conferențieri remarcabili de la București și îi trimite înapoi "pachet" (...). Cine poate să reziste farmecului acestui om ? Îl pizmuesc mulți pentru darurile cu care natura l-a înzestrat, dar îl iubesc cei mai mulți tocmai pentru aceste daruri."

62

Nici chiar în lagărul de la Caracal, unde a ajuns după arestarea din 25 martie 1945, Eugen Cialic nu a renunțat la activitatea culturală. Astfel, în cadrul seminarului de pedagogie care fusese înființat în lagăr, în seara zilei de 9 octombrie 1945, Eugen Cialic a ținut o conferință cu subiectul "Despre orașul Călărași".⁶³ La sfârșitul conferinței Eugen Cialic, în spiritul care l-a caracterizat dintotdeauna, a făcut apel la cei prezenți ca, în vederea unei bune cunoașteri și conlucrări, să se întâlnească, în zilele de Rusalii ale anului 1946, dacă se poate, toți intelectualii deținuți la Caracal, la o întrunire la Călărași, cu care ocazie să se poată vizita și diferite instituții economice și culturale din județul Ialomița.⁶⁴ Încă mai spera că nu avea să urmeze ceea ce astăzi știm cu toți. Dar, n-a fost să fie așa. Au urmat arestările, la care am făcut referire, și o lungă perioadă de timp Eugen Cialic a fost îndepărtat de la preocupările sale.

Din corespondența pe care a purtat-o cu prietenul său Lazăr Belcin rezultă că, după ce a fost lăsat în pace de autorități și de securitate, s-a integrat în viața culturală a capitalei, activând în cadrul Universității Populare, în conferințele sale evocând marii scriitori ca : Eminescu, Coșbuc, Minulescu, Ibrăileanu ș.a.⁶⁵

Dar, mai bine să-l lăsăm chiar pe Eugen Cialic să ne spună despre activitatea sa. În 16 și 17 ianuarie 1971 era prezent, după foarte multă vreme "la Slobozia și Călărași. Probabil în program un Iorga, Sadoveanu sau Scriitorii la Călărași" ⁶⁶

La 17 februarie 1971 scrie: "Aseară am revenit din Vâlcea. Am fost cu soția mea pe la Govora, Călimănești și Râmnicu Vâlcea, unde am vorbit între altele despre Anton Pan, Boema și cafenelele de odinioară, Minulescu și mulți alții..."

*Sâmbăta viitoare sunt la Buzău și R. Sărat unde îl comemorăm pe Gh.M.Vlădescu. Iar în martie cu dl. George Acsinteanu la Tulcea pentru medalionul Panait Istrati "*⁶⁷

O lună mai târziu, la 20 martie 1971, scrie: "(...) la Academia de Științe Economice, unde voi vorbi diseară despre "Poezie și patrie" – mai precis despre Vasile Alecsandri, Delavrancea, Coșbuc și Eminescu..."

M-am înscris pe o anumită orbită ... Și acum e greu ca cineva să mi-o schimbe. Sunt deci azi aci, apoi la Buzău sau Râmnicu Sărat, unde l-am comemorat pe dragul nostru Gh.M. Vlădescu, apoi la Govora, unde l-am evocat pe Ionel Teodoreanu, la Râmnicu Vâlcea

unde l-am pomenit pe Anton Pan și "Povestea vorbei", apoi la Bușteni, în casa memorială a lui Cezar Petrescu.(...) Apoi am fost la Tulcea unde la cina de acolo am vorbit despre Panait Istrati, după care am fost dus cu mașina 75 km. Mai departe până la satul lui Panait Cerna, căruia i-am vizitat Casa memorială și mai departe în comuna Greci, locuită în majoritate de italieni, cioplitori în granit din comuna Turcoaia, la poalele munților Măcin. Acolo am vorbit despre Patrie și patriotism, în fața a 500 auditori, admirabili membri ai unui popor minunat. La Tulcea am mai vorbit la Liceul nr.1, în fața corpului profesoral și a elevilor despre "Poezia lui Octavian Goga", iar Garnizoana locală m-a poftit să vorbesc elevilor școlii militare despre "Tineretul de astăzi și misiunea lui"

(...) Sâmbătă 27 oct. vorbesc la Universitatea Populară (str. Amzei, fosta casă a lui Ionel Brătianu) despre "Statuile din București". În următoarea ședință voi vorbi despre "Cafenelele Bucureștilor".

*La începutul săptămânii viitoare, Universitatea Populară m-a programat la Tecuci și Galați, iar în cealaltă săptămână la Bistrița-Năsăud și Maramureș unde vorbesc despre Coșbuc, Rebreanu și Octavian Goga..."*⁶⁸

În scrisoarea de la 17 iunie, după ce-l înștiințează pe L. Belcin despre trecerea prin Botoșani, Pucioasa, Petroșani, Petrila, Vulcan, Bușteni și Sinaia, îi trimite "o invitație pentru șezătoarea de la "Dalles" pe care o fac cu Carianopol. Reînvie Cafenelele de altădată..."⁶⁹

Deosebit de interesantă este scrisoarea pe care Lazăr Belcin o primea la 15 februarie 1972. (Trebuie să precizez că din cele scrise, rezultă că unele din scrisorile trimise lui Lazăr Belcin n-au ajuns la acesta, dovadă că supravegherea lui Eugen Cialîc n-a încetat, de fapt, niciodată). Din scrisoarea sus-menționată aflăm că în urmă cu două săptămâni fusese pentru ultima dată la Călărași și vânduse casa din strada Vânători de altădată, Flacăra de astăzi. (Casa fusese naționalizată de regimul comunist, dar a fost câștigată în urma unui îndelungat proces de fiica lui Eugen Cialîc, d-na Rodica Getta Constantinescu). Din scrisoarea reiese regretul despărțirii de casa în care cunoscuse cele mai mari succese ale vieții sale: "(...) am coborât până la Borcea, care era astupată de sloiuri, ne-am urcat din nou în mașină, am trecut pe strada Flacăra, ca să privim încă odată casa de care ne despărțisem... N-am vrut să mai revăd pe nimeni... Și așa s-a încheiat un ultim capitol din viața noastră de..." "Călărășeni"

Cei 25 de ani, în care am fost, prin adopție, "călărășean" și unde ne-am simțit atât de bine! Chiar atunci când priveam, ca-n vis, Dunărea înghețată, simțeam efluvii de salcie înflorită și mă revedeam, alături de prieteni, în preajma Teatrului din Parc... Dar m-am scuturat, aruncând departe de mine amintirile și mi-am luat rămas bun de la Călărași...

Mă bucură că oamenii de acolo își amintesc de un Doctor Pompei Samarian (și eu îl voi aminti la Societatea de Științe Medicale, Secția Istoria medicinei), de Popărăscu, Haneș, Mihalcea și ceilalți.

Pe 9 aprilie 1972, voi fi la Bușteni ca să vorbesc cu dra. Ștefania Petrescu, sora lui Cezar Petrescu despre autorul "Aurului negru" la Călărași (...)

Eu totuși trăiesc și mă bucur că fără să ne amintească, sunt obligați să-și amintească de grăunțele pe care le-am semănat în pământul Bărăganului ... Eram în toamnă la Suceava și Fălticeni unde vorbeam despre Nicolae Iorga. Cu această ocazie un pensionar din Fălticeni,

*mi-a scos din buzunar, peticit și îngălbenit de vreme un număr din "Pământul" și o foaie locală, în care se vorbea despre ce am făcut noi, pe vremea aceea, pentru Călărași. Iar "călărășenii" au uitat că datorită nouă orașul de pe Borcea avea o stemă care nu se poate uita. Peste 100 de ani se va vorbi și despre ce am făcut noi pentru Ialomița. Deci... răbdare ! Eu alerg mai puțin în țară, dar sunt suprasolicitat la Casele de cultură și Cluburile bucureștene..."*⁷⁰

Marți 18 aprilie 1972. Eugen Cialfic scrie : *"Ieri la ora 18 m-am prezentat la "Uniunea Societăților Medicale", unde l-am comemorat pe Doctorul Samarian. Deși sala Uniunii e micuță, totuși a fost arhiplină. Au fost ascultători care au stat până și pe treptele scării interioare a încăperii în care am cuvântat și unde, la sfârșit a vorbit de fostul lui vicepreședinte al Societății pentru Istoria Medicinii, actualul președinte Dr. Vătămanu, care m-a invitat la încă o comunicare despre Pompei Samarian.*

Călărășenii au fost la înălțime, deoarece au umplut într-adevăr până la refuz sala. Mi-e greu să ți-i înfățișez pe toți. Mai întâi domnișoara doctor Elena Ionescu (...) Apoi dl. dr. Nicolau, directorul actual al Spitalului cu doamna lui și fiica, studentă în ultimul an la medicină. Apoi, între alții doctorul Zlota (îmbătrânit și bolnav), doctorul Boca (așa cum ți-l amintești ...), doctorul Dumitrescu de la Călărași, care funcționează la București, fostul Director Ene de la Școala de meserii Călărași, Stelian Tudorică, Monica Ionescu, Dr. Ion Cantacuzino de la Universitatea Populară, avocatul Codreanu de la Bacău – unde s-a născut Pompei Samarian –, d-na Olga Săndulescu soția fostului inginer Comeliu Săndulescu, Maricica Samarian cu soțul, soția lui Lică Samarian, mulți cercetători de la Institutul Cantacuzino, Dr. Brătescu și un grup mare de membri ai Societății de Științe medicale, Paul Teodorescu, fiul fostului Președinte de Tribunal de la Ialomița, Alexandru Stanciu cu soția și încă mulți alții pe care nu-i mai numesc(...)

*A fost o seară plină de emoții, de Călărășeni, de prieteni, care m-a impresionat și mi-au adus lacrimi în ochi. A fost o seară de amintiri și de emoții ... Am fost în toamnă invitat printre "personalitățile vrâncene", împreună cu Paul Teodorescu, dar atunci despre fiecare "personalitate" s-a vorbit în fiecare zi, timp de o săptămână. Atunci eu am vorbit despre G.M.Vlădescu, iar Paul Teodorescu despre pictorul Tăttărescu."*⁷¹

Ultimele două scrisori, din 5 iulie 1972 și 26 septembrie 1973, nu mai vorbesc despre peregrinările culturale prin țară, în schimb aflăm despre urcarea diabetului și internarea în spital. Suferințele îndurate în anii când a fost arestat și-au pus serios amprenta asupra sănătății lui Eugen Cialfic, ultimii ani de viață fiind nevoit să și-i petreacă într-un cărucior cu roțile.

La 6 iulie 1976 cel care pe lângă întreaga activitate descrisă aici a mai făcut parte și din comitetele de conducere ale Societății "Principele Mircea" și filialei de Crucea Roșie, din cel al Ligii contra tuberculozei, Uniunii Ofițerilor de Rezervă sau sfatul căminului orășenesc, casier al comitetului de construcție a bisericii mănăstirii Dervent, omul care *"n-a urmărit decât frumosul și binele, n-a avut alt țel decât ridicarea urbei în care soarta l-a fixat pentru mai bine de 20 de ani, poate cei mai frumoși ani ! (...)* care a dat multă lumină și căldură", eliberat de amărăciunile pe care viața i le crease, pleca, călător tăcut, spre limanurile eternității, lăsând un gol imens în inimile tuturor celor care l-au cunoscut, dar și o pagină de neșters în istoria urbei călărășene.

Cuvintele sunt prea palide pentru a elogia activitatea acestei personalități călărășene, așa că la final, inspirându-mă din ceea ce Lazăr Belcin spunea la omagierea d-rului Samaritan, adaug : *Nu te-ai născut în Călărași, ca atâția alții, care n-au realizat nimic într-însul și care l-au făcut să sufere. Dar ai devenit fiu bun al Călărașilor prin numele frumos ce i l-ai făcut, prin munca și meritele tale .*

De aceea cu dreptul ce mi-l dă stima ce și-o port și cu îndemnul pe care mi-l prilejuiește cinstea ce ai făcut Călărașiului nostru – de a-l face cunoscut în țară și în lume – te rog, de acolo, de sus, de unde veghezi, să iei această evocare ca pe un omagiu sincer, din partea unuia care admiră munca și-i prețuiește în aur valoarea ei adevărată¹².

NOTE

1. Onisifor Ghibu, *Ziar de lagăr – Caracal, 1945*, Editura Albatros, București, 1991, p. 12,16,23,67,304, 307-308.
2. Informațiile biografice ne-au fost puse la dispoziție de d-na Rodica Getta Constantinescu, fiica lui Eugen Cialic.
3. Ștefan Baci, *Praful de pe tobă*. Lucrarea a apărut la Honolulu în Hawaii, în 1980 și a fost tradusă și la noi, în Editura Eminescu, unde textul capitolului "Primarul cultural"(pag. 491-495), a fost prescurtat. Din acest motiv am să folosesc textul original, pus la dispoziție în traducere românească și integral de d-na. Rodica Getta Constantinescu.
4. Nic. Cristofir, *Primarul nostru*, în "Biruința", nr. 9/1931. Textul articolului a fost reprodus în "Pământul nostru", nr. 3 din 20 iulie 1932, p.3.
5. *Curierul Ialomiței*, nr. 5-6, din 24 ianuarie 1932, p. 1-2.
6. *Pământul nostru*, nr. 3, din 20 iulie 1932, p.3.
7. *Ibidem*.
8. *Omul nou*, în "Pământul nostru", nr. 39-42, din 8 septembrie 1933, p.2.
9. Al. V. Stanciu, "Rânduri pentru un om", în Pământul, nr. 37-38 din 30 iulie 1933, p.2.
10. Direcția Județeană Călărași a Arhivelor Naționale (în continuare se va cita D.J.A.N. Călărași), fond Primăria orașului Călărași, dos. 1,2,4,8,11,12,14,16,19 din 1931; 1,2,15,17,18,20,22,24,26 din 1932; 1,6,7, 10,29,33 din 1938; 1,2,9,16,18,47,48 din 1939; 1-3,8,25,33,51 din 1940; 1,6,7,12,16,52,54 din 1941; 1,2, 4,15-17,21,43,58,59 din 1942; 2,3,7,17,18,22,24,64 din 1943; 1,2,7,13,15,25-27,45 din 1944; *Gazeta Ialomișenilor*, nr. 18 din iunie 1939, p.4; Pământul, nr. 202 din iulie 1939, p.1,2.
11. D.J.A.N. Călărași, fond Primăria orașului Călărași, dos. 3/1943, p. 147-184.
12. *Ibidem*.
13. Mircea Pienescu ("Curentul"), *Pedagogia părintelui comunei*, în Pământul, nr.251 din martie 1944, p.3
14. Pământul, nr. 251 din martie 1944, p.5.
15. D.J.A.N.Călărași, fond personal Lazăr Belcin, dos.21, nenumărat; Pământul, nr.91 din 3 februarie 1935, p.2
16. *Pământul nostru*, nr.1 din 1 iulie 1932, p.1
17. D.J.A.N. Călărași, fond personal Lazăr Belcin, dos.26, nenumărat ; Colecția ziarului "Pământul" (1932-1944).
18. Teodor Râșcanu, *La mulți ani !*, în Pământul, nr.133 din 26 ianuarie 1936, p.2.

19. Pământul, nr. 141-142 din 1 august 1936, p.2.
20. Traian I. Stoica, *Pământul sau cum trebuie să fie o revista de provincie*, în Pământul nr. 139-140 din iulie 1936, p.2
21. Const. V.G. Grigorescu, *Spini și lauri*, în Pământul, nr. 139-140 din iulie 1936, p.3.
22. Nicolae Iorga, *Câteva rânduri de recunoaștere*, în Pământul, nr.85-88 din 25 decembrie 1934, p.1.
23. Pământul, nr.91 din 3 februarie 1935, p.2.
24. Ștefan Baciu, *op.cit.*
25. Pământul, nr. 74 din 15 iulie 1934 și nr. 167 din 1 iulie 1937.
26. Idem, nr. 103 din 27 mai 1935.
27. Idem, nr. 163-165 din 1 iunie 1937.
28. Idem, nr. 72-73 din 6 iulie 1934.
29. Idem, nr. 101-102 din 12 mai 1935.
30. Idem, nr. 68-69 din 12-19 mai 1934
31. Idem, nr.112-113 din 25 octombrie 1935
32. *Pământul nostru*, nr.10 din 1 octombrie 1932, p.2.
33. Idem, nr.11 din 10 octombrie 1932, p.2
34. George Vârtejanu, *Constituirea Sindicatului de Presă "Muntenia"*, în Năzuința, nr. 6-7- din 18 februarie 1936, p.2.
35. *Ibidem.*
36. Const. V.G. Grigorescu, *Patria mică, patria mare*, în Năzuința, nr. 33-34 din 25 decembrie 1936, p.2.
37. *Biruința*, nr. 18 din 5 iunie 1937; *Pământul*, nr. 166 din 19 iunie 1937; *Năzuința*, nr.46-47-48 din 28 iunie 1937.
38. *Năzuința*, nr. 24-25 din 1 septembrie 1936, p.6.
39. Fl. Stănescu-Gighera, *O nouă biruință*, în Pământul, nr. 169 din 10 septembrie 1937
40. D.M. Ranetescu, *Un animator*, în Pământul, nr. 117-120, nr. de Crăciun 1935, p.8.
41. D.J.A.N. Călărași, fond Liceul Știrbei Vodă, dos. 152/1935, p. 22 verso.
42. Idem, fond personal Lazăr Belcin, dos.21, nenumerotat.
43. Ștefan Istrate, *O energie frumos utilizată*, în Pământul, nr. 49 din 17 noiembrie 1933, p.1.
44. Pământul, nr. 139-140 din iulie 1936, p.1.
45. Pământul, nr. 64-66 de Sfintele Paști 1934, p.2.
46. *Pământul nostru*, nr. 14 din 12 noiembrie 1932, p.1.
47. Pământul, nr. 32-34 din 4 iunie 1933.
48. *Di avocat Eugen Cialic în propagandă culturală prin țară*, în Năzuința, nr. 51-54 din 14 august 1937, p.3; Evenimentul era consemnat și în numărul din 10 august 1937 al ziarului "Porunca vremii".
49. *Ibidem.*
50. Pământul, nr. 158 din 28 martie 1938, p.3.
51. Idem, nr. 148 din 8 noiembrie 1936, p.1.
52. D.J.A.N. Călărași, fond Primăria orașului Călărași, dos.48/1943, p.2-29.
53. Pământul, nr. 252 din aprilie-mai 1944, p.3.
54. D.J.A.N. Călărași, fond Primăria orașului Călărași, dos. 31/1941, p. 6, 17.
55. Idem, dos. 43/1942, p. 3,5,14,25,43,44.
56. *Ibidem*, p.2.

57. Pământul, nr. 64-66 de Sfintele Paști 1934, p.2.
58. Silviu Cemea, *Despre un festival literar la Călărași și Silistra*, în Pământul, nr. 111 din 5 octombrie 1935, p.2. Evenimentul a fost consemnat și în ziarul "Epoca", în nr. 1990 din 19 septembrie 1935.
59. Ștefan Baci, *op.cit.*
60. J.G. Vasiliu, *O mărturisire*, în Pământul, nr. 90 din 19 ianuarie 1935, p.4.
61. *Ibidem.*
62. D.M.Ranetescu, "*Contemporanii ... Prietenul meu Eugen Cialc*", în Pământul, nr. 55-56 din 12 ianuarie 1934, p.5.
63. Onisifor Ghibu, *op.cit.*, pag. 304, 307-308.
64. *Ibidem.*
65. D.J.A.N. Călărași, fond personal Lazăr Belcin, dos.21, nenumerotat.
66. *Ibidem*, dos. 68, p.8.
67. *Ibidem*, p.9.
68. *Ibidem*, p.10
69. *Ibidem*, p.11
70. *Ibidem*, p.12
71. *Ibidem*, p.18
72. *Ibidem*, p.21.